

1. Anders dan de toelichting suggereert wordt met de voorgestelde minimumtarieven aan de tolk/vertaler geen zekerheid geboden op een redelijke beloning. Dit tarief is al sinds de invoering van het Btis in 2003 niet geïndexeerd.

Het opgenomen minimumtarief is te laag. Beoogd is de tolk zekerheid te bieden op een redelijke beloning. Het voorgestelde minimumtarief is echter gebaseerd op het huidige vaste tarief van het Btis. De tarieven voor tolken en vertalen zijn sinds de invoering in 2003 niet aangepast, overigens in tegenstelling tot de tarieven voor geneeskundigen, psychologen en andere personen aan wie werkzaamheden zijn opgedragen van wetenschappelijke of bijzondere aard, voor wie de tarieven in de tijd tussen 2003 en 2019 verhoogd zijn met 55,7% tot 57,3%. Ook de reiskostenvergoeding werd voor de tolken en vertalers niet aangepast, maar voor de andere groep verhoogd met 91,6%. Zonder indexatie in 16 jaar was van een redelijke vergoeding in het Btis dan ook al lang geen sprake. Het opnemen van dit niveau als minimumniveau mag dan ook niet gezien worden als het bieden van zekerheid voor een redelijke beloning. Alleen voor koopkrachtbehoud zou van 2003 tot 2018 al 25,5% stijging nodig zijn (bron: CBS). Daar zou nog een redelijke koopkrachtstijging bovenop moeten komen. Het voorgestelde minimumtarief is ook niet gebaseerd op een kostenonderzoek zoals dat bijvoorbeeld voor beroepsbeoefenaren in de zorg door de NZa wordt uitgevoerd. Bij dat kostenonderzoek dienen ook veranderende eisen te worden meegenomen op het gebied van aansprakelijkheidsverzekering en verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering.

2. Door het inschakelen van intermediairs komt het minimumtarief feitelijk verder onder druk, omdat de aanvullende voorwaarden ten opzichte van de huidige situatie in het Btis zullen worden uitgehold.

Er is dan weliswaar een minimumtarief, maar de intermediairs, meestal marktpartijen met een commercieel oogmerk, zullen hun voorwaarden zodanig kiezen dat dit uitgehold wordt. Het niet bieden van een voorrijtarief, het afrekenen op minuten in plaats van op halve uren, de wijze waarop met annuleringen wordt omgegaan, het verplaatsen van het debiteurenrisico naar de tolk/vertaler, zijn allemaal bekend uit de huidige praktijk of uit de voorgestelde contracten van intermediairs die verslechtingen veroorzaken ten opzichte van de huidige situatie en er dus toe leiden dat de tarieven feitelijk verlaagd worden. Het is dan ook essentieel voor het serieus nemen van een minimumtarief dat op deze onderdelen in de aanbesteding minimumeisen worden gesteld aan de intermediairs die niet ongunstiger zijn dan de huidige situatie. Het opleggen van een standaard voor dit soort onderdelen zou bovendien ten gunste komen van de administratieve lasten voor de tolk/vertaler die dan de verschillen niet meer (juridisch) hoeft te (laten) vergelijken. Overigens zijn deze administratieve lasten ten onrechte niet in de regeldrukberekeningen meegenomen.

3. In het voorgestelde systeem liggen de prikkels niet goed. Risico is dat vaker dan nodig B2-tolken ingeschakeld worden als een C1-tolk gewenst is, als die een lager tarief vraagt.

Afnameplichtige organisaties kunnen tolken met taalniveau B2 uitvragen als er niet of niet tijdig een C1-tolk beschikbaar is. Dat kan als verbetering gezien worden ten opzichte van het huidige systeem, waarin in dergelijke gevallen een tolk van de uitwijklijst gekozen kan worden, voor wie geen transparante eisen gelden. Ook nu is de praktijk echter dat ook als er wel een C1-tolk beschikbaar is, niet zelden door een rechtbank een tolk van de uitwijklijst gekozen wordt. De eis *een tolk van het juiste niveau is niet of niet tijdig beschikbaar* is moeilijk toetsbaar. Het is duidelijk dat in het toekomstige systeem de intermediair een prikkel zal hebben slechts op de prijs te selecteren. Afspraken over situaties waarin van de afnameplicht mag worden afgeweken of percentages doen aan dat principe niets af. De prikkel om de grenzen op te zoeken blijft. De beter gekwalificeerde tolk, die voldoet aan hogere eisen, met een betere opleiding, zal een hoger tarief waard zijn en het is ook de bedoeling die in de contractprijs terug te laten komen. Het risico is dat de intermediair vaker dan nodig een tolk op het lagere niveau inschakelt omdat dat voor de intermediair economisch voordelig is. Dit kan eenvoudig worden opgelost door in de aanbesteding te regelen dat in het geval er afnameplicht bestaat voor een C1-tolk, maar er een B2-tolk wordt ingeschakeld, niet dezelfde vergoeding uit te keren aan de intermediair, maar een beduidend lagere, bijvoorbeeld de helft. Op deze manier is er een blijvende prikkel gekwalificeerde C1-tolken in te schakelen. In hun inschrijving kunnen de intermediairs rekening houden met de mate waarin zij in staat zullen zijn gekwalificeerde C1-tolken in te schakelen bij afnameplicht. Dit blijft desgewenst te combineren met minimumprestatieniveaus.

4. Bij de vertaaltarieven is de omrekening van regeltarieven naar woordtarieven niet onderbouwd. Daarnaast is het tarief voor de meest beheerste taal als uitgangspunt gekozen. Dit doet geen recht

aan de complexiteit die ook samenhangt met het hogere huidige tarief. Hiermee biedt het minimum vertaaltarief geen zekerheid op een redelijke beloning.

Er wordt uitgegaan van een aantal van 10 woorden per regel. Beter zou zijn nader onderzoek te doen naar de huidige gemiddelde verhouding tussen woorden en regels. Verder moet voor minder beheerste talen een hoger minimumtarief blijven gelden.

5. Intermediairs hebben aanzienlijke marktmacht. Risico is dat dit zich uit in oneigenlijke eisen in de contracten met de tolken/vertalers. Ook kunnen tolken en vertalers te maken krijgen met foute berekeningen, onterechte klachtenprocedures, ten onrechte opgeëiste intellectuele eigendom enz.

Naast de onder 2 genoemde kostenverhogende en opbrengstverlagende onderdelen kan een intermediair bijvoorbeeld in zijn contracten met tolken en vertalers een verbod opnemen om misstanden in de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld het omzeilen van de bedoeling van de nieuwe regelgeving) naar buiten te brengen of klagers straffen door geen opdrachten meer te geven. Hier kunnen in de aanbesteding aanvullende eisen over worden gesteld aan de intermediairs. Ook moet er een behoorlijke klokkenluidersregeling worden opgesteld.

6. Een van de doelen is het ontwikkelen van modernere en efficiëntere werkwijzen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de ontwikkelingen die marktpartijen te bieden hebben. Efficiëntie kan ten koste gaan van de kwaliteit. Als de intermediairs de baten van de doelmatigheid incasseren ontstaat een risico voor de kwaliteit, die moeilijk meetbaar is. Daarbij kan de efficiëntie voor rekening komen van de tolk of vertaler.

Wordt bijvoorbeeld ingezet op videotolken, dan worden mogelijk aanvullende eisen gesteld aan de tolk (beschikken over de juiste apparatuur) die leiden tot extra kosten voor de tolk. Tegelijkertijd kan videotolken ten koste gaan van de directe interactie die in een livesituatie wel aanwezig is. Met dit soort risico's dient zeer zorgvuldig te worden omgegaan. Dat zijn geen dingen die uitsluitend aan de economisch rationeel handelende (winstmaximaliserende) intermediairs mogen worden overgelaten.

7. Bij de uitwerking van de regeling en van de aanbesteding is het belangrijk dat tolken en vertalers betrokken worden.